

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 24.5.2011
COM(2011) 287 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Enotni trg na področju varstva pravic intelektualne lastnine
Spodbujanje ustvarjalnosti in inovacij za zagotavljanje ekonomske rasti, kakovostnih
delovnih mest in vrhunskih proizvodov in storitev v Evropi**

KAZALO

1.	UVOD	3
2.	PRILOŽNOSTI IN IZZIVI ZA ENOTNI TRG PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE	4
3.	KLJUČNE POBUDE POLITIK ZA SOOČANJE S PRIHODNJIMI IZZIVI	7
3.1.	Reforma patentnega sistema v Evropi in spremljajoči ukrepi	7
3.1.1.	Enotno patentno varstvo.....	7
3.1.2.	Enotni sistem za reševanje patentnih sporov	8
3.1.3.	Instrument za valorizacijo pravic intelektualne lastnine	8
3.2.	Posodobitev sistema blagovnih znamk v Evropi	9
3.3.	Vzpostavitev celovitega okvira za avtorske pravice na digitalnem enotnem trgu	9
3.3.1.	Upravljanje in vodenje področja avtorskih pravic na evropski ravni	10
3.3.2.	Upravljanje tehnologije in podatkovnih baz	11
3.3.3.	Vsebine, ki jih ustvarjajo uporabniki	12
3.3.4.	Dajatve za zasebno kopiranje.....	12
3.3.5.	Dostop do kulturne dediščine Evrope in podpora pluralnosti medijev	13
3.3.6.	Pravice izvajalcev.....	14
3.3.7.	Avdiovizualna dela.....	14
3.3.8.	Sledna pravica v korist umetnikov	14
3.4.	Dodatno varstvo neopredmetenih sredstev	15
3.4.1.	Poslovna skrivnost in piratske kopije.....	15
3.4.2.	Nekmetijska geografska označba	16
3.5.	Okrepljeni boj proti ponarejanju in piratstvu	17
3.5.1.	Ozaveščenost javnosti	18
3.5.2.	Trajnostna struktura Evropskega opazovalnega urada za ponarejanje in piratstvo ter nove naloge	18
3.5.3.	Pregled Direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine	19
3.6.	Mednarodna razsežnost pravic intelektualne lastnine.....	19
3.6.1.	Večstranske pobude, vključno s koordinacijo z mednarodnimi organizacijami.....	20
3.6.2.	Dvostranska pogajanja in sodelovanje pri varstvu intelektualne lastnine s tretjimi državami.....	21

3.6.3.	Okrepljena zaščita in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mejah EU	21
4.	Sklepna ugotovitev	22

1. UVOD

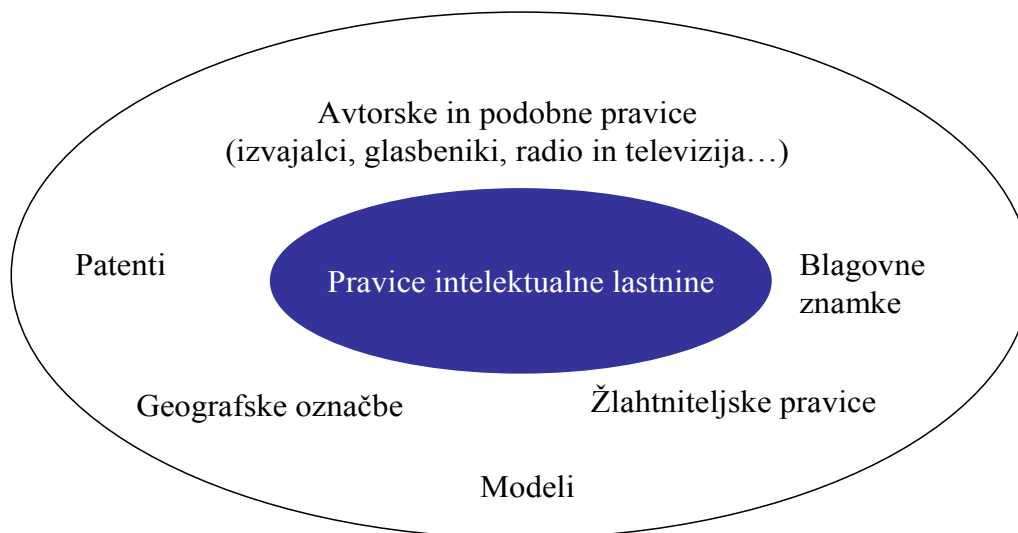
Vzpostavljanje brežhibnega integriranega enotnega trga za pravice intelektualne lastnine je eden najkonkretnejših načinov sprostitve potenciala evropskih izumiteljev in ustvarjalcev, saj jim omogoča, da svoje ideje prevedejo v zaposlitve visoke kakovosti in v gospodarsko rast.

To sporočilo predstavlja splošno strateško vizijo Komisije za vzpostavitev resničnega enotnega trga za pravice intelektualne lastnine, ki trenutno v Evropi ne obstaja – enotnega trga za pravice intelektualne lastnine, ki je nared za novo ekonomijo prihodnosti, nagrajuje ustvarjalna in izumiteljska prizadevanja, ustvarja spodbude za inovacije v EU ter omogoča uspevanje kulturne raznolikosti z zagotavljanjem več načinov posredovanja vsebin na odprtem in konkurenčnem trgu.

Sodobna integrirana evropska ureditev pravic intelektualne lastnine bo v veliki meri prispevala k rasti, trajnostnemu ustvarjanju delovnih mest in konkurenčnosti našega gospodarstva – to so ključni cilji agende EU 2020 in Letnega pregleda rasti, ki so nujni za podporo oživitvi EU po gospodarski in finančni krizi. Omogočila bo razvoj sektorjev, kot sta elektronska trgovina in elektronika, v katerih se skrivajo največje možnosti za rast v prihodnosti¹. Inovacije pa ne pripomorejo le k uspešnosti evropskega gospodarstva. Nujno se je treba soočiti z velikimi izzivi, s katerimi se človek srečuje v 21. stoletju: zagotavljanje prehranske varnosti, omejevanje podnebnih sprememb, obravnava demografskih sprememb in izboljševanje zdravja državljanov. S podpiranjem kulturne raznolikosti igra ta ureditev bistveno vlogo tudi pri zagotavljanju kakovosti vsakdanjega življenja.

Pravice intelektualne lastnine zajemajo pravice industrijske lastnine, kakršni so patenti, blagovne znamke, modeli, geografske označbe ter avtorske in sorodne pravice.

Galaksija pravic intelektualne lastnine

¹ Glej: Strategija Evropa 2020 (COM(2010) 2020), Letni pregled rasti 2011 (COM(2011) 11), Evropska digitalna agenda (COM(2010) 245), Akt za enotni trg (COM(2011) 206 in Unija inovacij (COM(2010) 546).

Pravice intelektualne lastnine so pravice lastnine za varstvo dodane vrednosti, ki jo na podlagi dela svojih ustvarjalcev in izumiteljev ustvarja evropsko gospodarstvo znanja. Katalogi pravic intelektualne lastnine so pomemben del mnogih poslov v Evropi. Uresničiti koristi portfeljev pravic intelektualne lastnine je ključnega pomena za evropske ustvarjalce in poslovni svet za delovanje, ustvarjanje prihodkov in razvoj novih tržnih možnosti².

V dobi globalizacije in mednarodne konkurence so možnosti ustvarjanja prihodkov v zvezi z intelektualno lastnino ravno tako pomembne kot dostop do primarnih proizvodov ali odvisnost od proizvodne osnove.

Za delujoč krog pravic intelektualne lastnine je potrebna politika na področju pravic intelektualne lastnine, ki spodbuja inovacije, kar po drugi strani privablja naložbe, s čimer nastajajo novi proizvodi in storitve, ki zadovoljujejo nove zahteve potrošnikov, kar spodbuja rast in ustvarjanje novih delovnih mest.

S hitrim tehnološkim napredkom se je spremenil način našega poslovanja ter razširjanja, sprejemanja in potrošnje proizvodov in storitev, kakršne so na primer spletne glasbene in avdiovizualne storitve. Razvijajo se novi poslovni modeli, tradicionalni pa se prilagajajo. Na trg vstopajo novi ekonomski akterji in ponudniki storitev. Potrošniki spreminjajo načine interakcije s trgom. Evropska zakonodaja na področju pravic intelektualne lastnine mora zagotoviti ustrezen okvir, ki spodbuja naložbe z nagrajevanjem ustvarjanja, podpira inovacije v okolju z neizkrivljeno konkurenco in lajša porazdelitev znanja.

2. PRILOŽNOSTI IN IZZIVI ZA ENOTNI TRG PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

Zadeve ni treba več utemeljevati: pravice intelektualne lastnine in njihove različne oblike so ključna prednost gospodarstva EU

V kreativnih sektorjih deluje 1,4 milijona evropskih MSP. Sektorji, ki temeljijo na intelektualni lastnini, nudijo nadpovprečne možnosti za rast in ustvarjanje delovnih mest. Poročilo o evropski konkurenčnosti 2010 navaja, da kreativni sektorji zaposlujejo 3 % zaposlenih (2008) in so med najbolj dinamičnimi sektorji v EU. V EU-27 je bilo leta 2008 v kreativnih sektorjih 6,7 milijona zaposlenih.

Skupna stopnja zaposlenosti se je v kreativnih sektorjih v obdobju 2000–2007 povečala za povprečno 3,5 % na leto, v celotnem gospodarstvu EU pa za 1%. Večina novih delovnih mest v EU, ki so nastala v zadnjem desetletju, je bila ustvarjena v sektorjih, ki temeljijo na znanju, kjer se je zaposlenost povečala za 24 %. Za primerjavo, zaposlenost v drugih gospodarskih sektorjih EU se je povečala za nekaj manj kot 6 %³.

V okvirnem pregledu podjetij Fortune 500 za leto 2002 so ocenili, da od 45 % vse do 75 % bogastva posameznih podjetij izhaja iz njihovih pravic intelektualne lastnine⁴. Leta 2009 se je

---

² „The value of knowledge: European firms and the intellectual property challenge“, objava oddelka *Economist Intelligence Unit* revije *the Economist* januarja 2007. 53 % vprašanih je menilo, da bo v dveh letih uporaba pravic intelektualne lastnine zelo pomembna ali ključna za njihove poslovne modele, 35 % pa jih je menilo, da se bo to zgodilo še med pripravo študije.

³ *The Work Foundation: The knowledge economy in Europe*, poročilo, pripravljeno za spomladanski Evropski Svet 2007.

⁴ Vir: http://www.wipo.int/sme/en/documents/valuing_patents.htm.

ocenjevalo, da neopredmetena sredstva predstavljajo približno 81 % vrednosti trga S&P 500⁵. Vrednost desetih najpomembnejših znamk v posameznih državah EU je v letu 2009 dosegla povprečno skoraj 9 % BDP na prebivalca⁶. Pravice intelektualne lastnine spodbujajo in ščitijo naložbe v tehnične raziskave in razvoj (1,9 % BDP EU v letu 2008)⁷. Kreativni sektorji, ki temeljijo na avtorskih pravicah (vključno s programsko opremo in izdelavo podatkovnih baz⁸, založništvom knjig in časopisja⁹, glasbo¹⁰ in filmom¹¹), prispevajo 3,3 % BDP EU (2006)¹².

Pravice intelektualne lastnine oblikujejo vsakdanjik državljanov

Zaščita patentov je na primer bistvenega pomena za razvoj novih revolucionarnih zdravil oziroma medicinske opreme. Vedno bolj prefinjene tehnične naprave, kakršni so pametni telefoni ali tablični računalniki, mobilna telefonija tretje in prihodnjih generacij, potrošniška elektronika, okolju prijaznejši avtomobili ali vlaki visoke hitrosti, se naslanjajo na več tisoč patentov.

Zaščita moči znamk spodbuja naložbe v kakovost proizvodov in storitev, s tem ko potrošnikom pomaga najti ustreznega proizvajalca blaga ali ponudnika storitev, zlasti v sektorjih, ki so v veliki meri odvisni od blagovnih znamk in zvestobe potrošnikov tem znamkam. Ti sektorji vključujejo prehranske proizvode, izdelke široke porabe, farmacevtske proizvode, modna in športna oblačila, kozmetiko, potrošniško elektroniko ali storitve, ki jih ponujajo sektorji telekomunikacij, potovanja, prostega časa in športa. V živilskopredelovalnem sektorju geografske označbe in žlahtniteljske pravice zagotavljajo zaščito kakovosti proizvodov in dostop do pristnih proizvodov na celotnem enotnem trgu. Avtorske pravice spodbujajo ustvarjanje ustvarjalnih vsebin, kot so programska oprema, knjige, časopisje in revije, znanstvene publikacije, glasba, filmi, fotografije, vizualna umetnost, video igrice ali programska oprema.

Evropski sistem pravic intelektualne lastnine tudi pomaga ustvariti konkurenčno prednost evropskih gospodarskih sektorjev.

Razvoj standardov, kot sta GSM in UMTS, predstavlja evropsko zgodbo o uspehu, ki temelji na prizadevnem upravljanju pravic intelektualne lastnine. Ti evropski standardi so prerasli v globalno uspešne tehnologije zaradi svoje tehnološke premoči in uspešnega evropskega sistema pravic intelektualne lastnine. Evropska podjetja so na samem vrhu glede licenciranja polprevodniških tehnologij, ki so vgrajene v več kot 90 % mobilnih telefonov, ki se prodajo

---

⁵ Vir: Ocean Tomo, citiran v „*The 2011 drug patent 'cliff' and the evolution of IP evaluation*“, Liza Porteus Viana, *Intellectual Property Watch*, 11.1.2011.

⁶ Vir: *Eurobrand Study 2009, Country Review*, <http://study.eurobrand.cc>

⁷ Vir: Eurostat.

⁸ Proizvodnja programske opreme in podatkovnih baz daleč največ prispevata k sektorjem, ki so povezani z avtorskimi pravicami, in ustvarjata skoraj četrtno prometa v teh sektorjih.

⁹ Zveza evropskih založnikov (*Federation of European Publishers*) navaja, da založništvo knjig s polnim delovnim časom zaposluje 135 000 ljudi in prispeva približno 24 milijard EUR k BDP EU.

¹⁰ IFPI navaja, da je skupna vrednost trga posnete glasbe EU približno 6 milijard EUR. Trg posnete glasbe zajema približno petino celotnega trga glasbe, ki je vreden skoraj 30 milijard EUR.

¹¹ Filmska proizvodnja, distribucija in prikazovanje posnetkov ter izposoja in prodaja filmov zajemajo 10 % prometa v zvezi z avtorskimi pravicami. Avdiovizualni sektor v Evropi proizvede več kot 1 100 filmov na leto in zaposluje več kot milijon ljudi. Vir: *Multi-Territory Licensing of Audiovisual Works in the European Union*, študija KEA, oktober 2010.

¹² Poročilo o evropski konkurenčnosti 2010, delovni dokument služb Komisije, SEC(2010) 1276 konč.

na svetu. Danes mnoga evropska podjetja ustvarijo velik del prihodkov z licenciranjem svojih portfeljev intelektualne lastnine.

Ohranjanje elana

Ekonomski potencial pravic intelektualne lastnine je vse bolj odvisen od sposobnosti različnih lastnikov pravic intelektualne lastnine, da med seboj sodelujejo in licencirajo tehnologije, proizvode in ustvarjalne vsebine ter potrošnikom dajejo na voljo nove proizvode in storitve. Spletne glasbene storitve morajo opraviti zapletene postopke licenciranja, da bodo lahko na voljo na več območjih. Zato je potreben celovit in skladen pravni okvir na področju pravic intelektualne lastnine. V tem smislu je treba zakonodajo v zvezi s pravicami intelektualne lastnine razumeti kot orodje za upravljanje, ki ureja in optimizira odnos med tremi glavnimi akterji: ustvarjalci, ponudniki storitev in vsebin ter potrošniki. Politiko na področju pravic intelektualne lastnine je treba zato oblikovati kot zakonodajo, ki omogoča karseda učinkovito upravljanje pravic intelektualne lastnine in ob tem določa ustrezne spodbude za ustvarjanje in naložbe, inovativne poslovne modele, spodbuja kulturno različnost in kar najbolj razširja dela v korist celotne družbe.

Evropa mora prevzeti vodilno mesto v svetu na področju rešitev inovativnega licenciranja za brezhibno izkoriščanje inovativnih tehnoloških proizvodov, znanja in kulturnih proizvodov. Prednosti okvira pravic intelektualne lastnine morajo biti na voljo vsem akterjem, ne glede na njihovo velikost. MSP morajo imeti možnost, da pravice intelektualne lastnine uresničujejo prav toliko kot največji akterji, ki delujejo na notranjem trgu. Okvir pravic intelektualne lastnine mora zagotavljati potrebne spodbude za uspešnost in razcvet vseh kreativnih sektorjev in s tem prispevati k bogati raznolikosti kulturnih del in storitev ter izražanja.

Rešitev je enotni trg

Razdrobljenost pravic intelektualne lastnine v EU vpliva na rast in ustvarjanje delovnih mest v Evropi ter na njeno konkurenčnost. Na postopke licenciranja negativno vplivajo visoki stroški ter zapletenost in pravna negotovost za ustvarjalce, uporabnike in potrošnike. To je eden od razlogov, zaradi katerih elektronska trgovina v EU še ni v celoti uresničila svojega potenciala in zaradi katerih so pogosto največji akterji tisti, ki se lahko prebijejo skozi predpise in dejansko izkoristijo možnosti enotnega trga. Visoki stroški postopkov zavirajo inovacije in ustvarjanje. Inovativna MSP le s težavo uresničujejo pravice intelektualne lastnine in razvijajo strategije, ki temeljijo na pravicah intelektualne lastnine. Kroženje kulturnih del in storitev ne izkorišča v celoti svojega potenciala.

Obstoječi predpisi so tudi pod dodatnim pritiskom zaradi vse hitrejšega tehnološkega razvoja, ki spreminja način proizvodnje proizvodov in zagotavljanja storitev ter njihovo razširjanje in uporabo. Evropa ni vedno dovolj v ospredju pri zagotavljanju novih elektronskih storitev. Na primer, če se ne razreši pravna zapletenost digitalizacije kulturne dediščine, da se zagotovi njena dostopnost na spletu, lahko v znanju nastanejo vrzeli.

Izvrševanje pravic intelektualne lastnine v Evropi in na njenih mejah ostaja nepopolno. Trenutno razvoj novih tehnologij predstavlja izziv za preprečevanje nedovoljene uporabe zaščitenih del. Za zdaj okvir izvrševanja EU na področju intelektualnih pravic ni prilagojen na novo elektronsko okolje. Hkrati z ukrepi za nadaljnjo krepitev izvrševanja pravic intelektualne lastnine je treba za potrošnike v okviru splošnih premislekov glede prilagajanja politik EU v dobi elektronike razviti privlačno in cenovno ugodno ponudbo elektronskih vsebin. Poleg tega se spodbujanje in zaščita pravic intelektualne lastnine ne ustavita na mejah

EU. Slednje je v luči globalizacije trgovinskih tokov postalo pomembno vprašanje, pravice intelektualne lastnine pa so velika prednost za konkurenčnost EU na hitro rastočih trgih.

Spodbujanje ustvarjanja in inovacij ter pospeševanje gospodarske rasti so skupni cilji intelektualne lastnine in konkurenčnega prava. Trdno zaščito in izvrševanje pravic intelektualne lastnine mora spremljati stroga uporaba predpisov na področju konkurence, da se prepreči zloraba pravic intelektualne lastnine, ki lahko zavre inovacije ali izključi akterje, ki vstopajo na trge, zlasti MSP.

Potreba po viziji glede upravljanja sprememb

Upravljanje okvira EU na področju intelektualnih pravic je treba posodobiti, tako da se zlasti zmanjša zapletenost stroškov in postopkov ter poveča pravna varnost, zlasti za MSP. To mora vse bolj vključevati uporabo novih tehnologij in orodij, kot so strojno prevajanje in orodja za iskanje informacij.

Paziti je treba, da se zagotovi ustrezno razmerje med zaščito pravic in dostopom, npr. za razvoj ureditev, ki nagrajujejo in spodbujajo izumitelje in ustvarjalce, ob kroženju in razširjanju blaga in storitev, spoštovanju drugih temeljnih pravic ter spodbujanju in ohranjanju kulturne in jezikovne različnosti. Konsolidacija in racionalizacija upravljanja pravic intelektualne lastnine morata biti tesno povezani s krepitvijo orodij izvrševanja na ravni EU in svetovni ravni.

3. KLJUČNE POBUDE POLITIK ZA SOOČANJE S PRIHODNJIMI IZZIVI

3.1. Reforma patentnega sistema v Evropi in spremljajoči ukrepi

3.1.1. Enotno patentno varstvo

SedANJI evropski patentni sistem je zapleten, razdrobljen in drag: pridobitev evropskega patenta, potrjenega v samo 13 državah članicah, lahko stane desetkrat več kot patent Združenih držav. Če hoče MSP zdaj pridobiti ali ohraniti zaščito patenta za vseh 27 držav članic EU za 20 let, bi po oceni podjetje v tem obdobju moralo plačati 200 000 EUR, velik del teh stroškov pa sestavljajo stroški prevajanja in stroški potrebnih postopkov pri nacionalnih uradih.

Vendar v okviru okrepljenega sodelovanja potekajo priprave za vzpostavitev enotnega patentnega varstva za petindvajset držav članic¹³. Potem ko je Svet sprejel sklep o odobritvi okrepljenega sodelovanja¹⁴, je Komisija predložila predloge za izvedbene ukrepe¹⁵. Skupaj z Evropskim parlamentom in sodelujočimi državami članicami si bo prizadevala, da se ti ukrepi čim prej sprejmejo. Končni cilj enotnega patenta je čim prej znatno zmanjšati stroške za podjetja, v veliki meri pa bo z odpravo zahteve po potrditvi teh patentov na nacionalni ravni prispeval tudi k poenostavitvi upravnih postopkov.

Poleg tega je temeljnega pomena razvoj sistemov za strojno prevajanje, saj lahko to zmanjša visoke stroške prevajanja in omogoči cenovno dostopnost varstva patentov podjetjem vseh

---

¹³ COM(2010) 790 konč.

¹⁴ Sklep Sveta 2011/167/EU z dne 10. marca 2011 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju uvedbe enotnega patentnega varstva (UL L 76, 22.3.2011, str. 53).

¹⁵ COM(2011) 215 konč. in COM(2011) 216 konč.

velikosti. Strojno prevajanje ne bo le povečalo dostopa do varstva patentov, temveč tudi do informacijah o patentu v različnih jezikih vse od vloge zahtevka. To je bistvenega pomena za širjenje tehnološkega znanja in na splošno za spodbujanje inovacij. V tem okviru Komisija podpira in spodbuja program za strojno prevajanje patentnih dokumentov, ki ga je leta 2010 zagnal Evropski patentni urad. Cilj je zagotoviti strojno prevajanje v uradne jezike držav pogodbenic Evropske patentne konvencije, mednje pa se uvrščajo vsi uradni jeziki EU.

3.1.2. *Enotni sistem za reševanje patentnih sporov*

Spore v zvezi s patenti je treba reševati na različnih nacionalnih sodiščih. Poleg izredno visoke cene in zamudnosti za imetnike patentov se lahko zaradi te razdrobljenosti sprejmejo različne odločitve v različnih državah članicah, kar povzroči pravno negotovost.

Uvedbo enotnega patentnega varstva mora spremljati ustreznega ureditev sodne pristojnosti, ki bo izpolnjevala potrebe uporabnikov patentnega sistema. Za zagotovitev ustreznega delovanja enotnega patentnega varstva v praksi mora ureditev sodne pristojnosti omogočati uveljavljanje in razveljavljanje patentov na celotnem ozemlju sodelujočih držav članic ter hkrati zagotavljati visokokakovostne sodbe in pravno varnost za družbe. Trenutno poteka priprava posebne ureditve sodne pristojnosti, pri čemer se upošteva tudi nedavno mnenje Sodišča Evropske unije (A1/09) o združljivosti osnutka sporazuma o Sodišču za evropske patente in patente EU s Pogodbami.

Enotni sistem za reševanje patentnih sporov, ki bi enotno obravnaval evropske svežnje patentov in evropske patente, bi znatno zmanjšal stroške in skrajšal čas reševanja sporov v zvezi s patenti ter povečal pravno varnost za uporabnike.

3.1.3. *Instrument za valorizacijo pravic intelektualne lastnine*

Neopredmetena sredstva lahko predstavljajo do tri četrtine vrednosti podjetja¹⁶, pravice intelektualne lastnine pa so dosegle tako raven finančne vidnosti in učinka, da postajajo transakcije na podlagi intelektualnih pravic vse bolj pomembne. Zato morajo podjetja razviti ustrezno upravljanje neopredmetenih sredstev, kakršna so patenti, blagovne znamke in avtorske pravice.

V svojih sklepih iz februarja 2011 je Evropski svet Komisijo prosil, da razišče možnosti za vzpostavitev instrumenta za valorizacijo pravic intelektualne lastnine na evropski ravni, zlasti da bi MSP olajšala dostop do trga znanja. V tem okviru „valorizacija“ pomeni vrednotenje neopredmetenih sredstev v smislu računovodstva in povečevanje priložnosti za pridobivanje večje vrednosti iz pravic intelektualne lastnine ter spodbujanje financiranja.

Za podrobno preučitev tega vprašanja je Komisija začela s celovito analizo, ki vključuje skupino strokovnjakov in študijo o izvedljivosti. S tem bo Komisija dobila splošno sliko o stanju in preučila možnosti za vzpostavitev instrumenta za valorizacijo pravic intelektualne lastnine, npr. inovativne platforme evropskega trga znanja za pravice intelektualne lastnine, da se olajša prenos in izmenjava. Komisija bo o tem za Evropski svet pripravila poročilo pred koncem leta 2011.

---

¹⁶ Glej točko 2 in opombo 5.

3.2. Posodobitev sistema blagovnih znamk v Evropi

Registracija blagovnih znamk na nacionalni ravni v državah članicah EU je harmonizirana že skoraj 20 let¹⁷, pred 15 leti pa je bila uvedena blagovna znamka Skupnosti¹⁸. Sistem blagovnih znamk v Evropi je nedvomno uspešen. To se med drugim kaže tudi v novem rekordnem številu zahtevkov za blagovno znamko Skupnosti leta 2010 (več kot 98 000), leta 2011 pa se pričakuje tudi milijonti zahtev od uvedbe blagovne znamke Skupnosti leta 1996. Vendar zainteresirane strani vse bolj zahtevajo hitrejše, kakovostnejše, bolj smotrne sisteme registracije blagovnih znamk, ki so skladnejši, prijazni uporabniku, javno dostopni in tehnološko sodobni. Za izpolnitev teh zahtev je treba sistem blagovnih znamk v Evropi posodobiti in prilagoditi internetni dobi.

Leta 2009 je Komisija začela pripravljati celovito evalvacijo splošnega delovanja sistema blagovnih znamk v Evropi. Komisija bo v zadnjem četrtletju leta 2011 na podlagi te evalvacije in ocene učinka predstavila predloge za spremembo Uredbe o blagovni znamki Skupnosti in Direktive o blagovnih znamkah.

Cilj sprememb je posodobitev sistema tako na ravni EU kot na nacionalni ravni, tako da postane v celoti bolj smotrni, učinkovit in skladen. Posebna pozornost bo posvečena možnostim, da se: (1) poenostavi in pospeši postopek registracije ob upoštevanju zahtev dobe elektronike; (2) poveča pravna varnost, na primer s ponovno opredelitvijo, kaj lahko zajema blagovna znamka; (3) pojasni področje uporabe pravic blagovne znamke, med drugim v zvezi z blagom v različnih okoliščinah po vsem carinskem ozemlju EU; (4) zagotovi okvir za boljše sodelovanje med Uradom za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT) v Alicanteju in nacionalnimi uradi za blagovne znamke, da se uskladijo upravne prakse in razvijejo skupna orodja, ki na primer dajejo na voljo več možnosti za opravljanje prednostnih poizvedb, ter spremlja register registracij, ki vodijo v kršitve; (5) Direktiva bolje uskladi z Uredbo, zlasti z nadaljnjo uskladitvijo pravnih podlag za zavrnitev registracije na evropski ravni, in (6) podlage za zavrnitev in soobstoj v skladu z Direktivo in Uredbo uskladijo s predpisi o geografskih oznakah.

V vsakem primeru bodo spremembe Uredbe o blagovni znamki Skupnosti, ki jih bo predlagala Komisija, skladne z zamisljivo enotnega trga in bodo ohranjale značaj enotnosti tega uspešnega dokumenta o intelektualnih pravicah.

3.3. Vzpostavitev celovitega okvira za avtorske pravice na digitalnem enotnem trgu

Internet nima meja, vendar so spletni trgi v EU zaradi večjega števila ovir še vedno razdrobljeni. Evropa ostaja kolaž nacionalnih spletnih trgov in obstajajo primeri, ko Evropejci na digitalnem enotnem trgu elektronsko ne morejo kupiti del ali storitev, ki so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Tehnologija, hitro spremenljiva narava modelov digitalnega poslovanja in vse večja avtonomija spletnih potrošnikov zahtevajo stalno ugotavljanje, ali trenutni predpisi na področju avtorskih pravic zagotavljajo ustrezne spodbude in omogočajo pravi imetnikom, uporabnikom pravic in potrošnikom, da izkoristijo priložnosti, ki jih dajejo na voljo sodobne tehnologije.

---

¹⁷ Direktiva 2008/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami, UL L 299, 8.11.2008, str. 25.

¹⁸ Uredba Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti, UL L 78, 24.3.2009, str. 1.

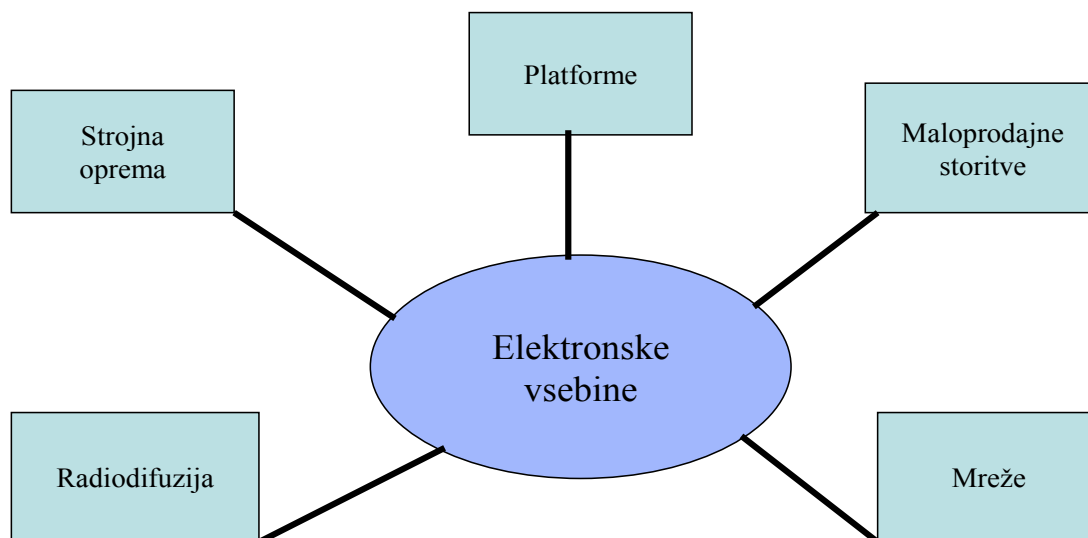
Avtorji in drugi ustvarjalci pričakujejo pravično povračilo za uporabo svojih del, naj bodo to knjige, časopisni članki, zvokovni zapisi, predstave, filmi ali fotografije. To velja tudi za založnike in producente, ki dajejo na voljo sredstva za proizvodnjo in razširjanje stvaritev. Če ustrezno okolje v zvezi z avtorskimi pravicami lajša licenciranje in razširjanje del na digitalnem enotnem trgu, obstajajo možnosti za povečanje povračil avtorjem in ustvarjalcem.

Da Evropa izkoristi vse možnosti, ki jih dajejo na voljo nove tehnologije in digitalno tržišče, je ključnega pomena Evropski upravni okvir za upravljanje vmesnika med ustvarjalci, komercialnimi uporabniki in potrošniki. Evropa mora razviti storitve licenciranja avtorskih pravic v povezavi s spletnimi aplikacijami in orodji, da se spodbudijo živahni kulturni in ustvarjalni sektorji, ki milijonom državljanov po vsej Uniji, ne glede na državo članico bivališča, omogočajo uporabo in izmenjavo objavljenega znanja in zabave na lahek in legalen način. Za uresničitev tega cilja bo Komisija predlagala niz pobud, ki so predstavljene v nadaljevanju.

3.3.1. Upravljanje in vodenje področja avtorskih pravic na evropski ravni

Ne glede na uporabljeno tehnologijo, morajo reforme avtorskih pravic na notranjem trgu potekati v obliki zakonodaje, ki omogoča kar najbolj učinkovito uporabo avtorskih pravic in s tem daje ustrezne spodbude za ustvarjanje in naložbe, inovativne poslovne modele in razširjanje del. Reforme morajo prispevati k spodbujanju globine in širine repertoarja, ki je na voljo vsem potrošnikom po vsej Evropski uniji. Vrzeli v dostopnosti spletnih storitev za potrošnike v nekaterih državah članicah je treba odpraviti z vzpostavitvijo trdnega okvira za upravljanje avtorskih pravic na evropski ravni, ki bo ustrezen za novo nastajajoče poslovne modele.

Nastajajoči poslovni modeli

Vzpostavitev evropskega okvira za spletno licenciranje avtorskih pravic bi močno spodbudila legalno ponudbo zaščitenega kulturnega blaga in storitev po vsej EU¹⁹. Sodobna tehnologija

¹⁹ Poročilo IFPI o glasbi iz leta 2010 navaja, da Evropejec porabi v povprečju manj kot 2 EUR za glasbo v elektronski obliki, medtem ko Američan porabi v povprečju skoraj 8 EUR, Japonec pa v povprečju 7 EUR.

za licenciranje lahko omogoči, da je več spletnih storitev na voljo čezmejno, ali celo ustvari storitve, ki so na voljo po vsej Evropi²⁰.

Zato bo Komisija leta 2011 predlagala vzpostavitev pravnega okvira za kolektivno upravljanje avtorskih pravic, da se omogoči licenciranje, ki velja na več ozemljih in po vsej Evropi. Usmeritev v čezmejno upravljanje avtorskih pravic v spletnem okolju je zlasti pomembna zaradi razvoja digitalnega tržišča za kulturno blago in storitve, vendar je treba pozornost nameniti tudi upravnim strukturam drugih oblik kolektivnega upravljanja pravic.

Novi okvir mora opredeliti skupna pravila za upravljanje, preglednost in učinkovit nadzor, vključno s kolektivnim upravljanjem tokov prihodkov. Jasnejša pravila o licenciranju avtorskih pravic in razdelitvi prihodkov bodo sčasoma privedla do enakih pogojev za vse akterje: imetnike pravic, kolektivne organizacije, ponudnike storitev in potrošnike.

Za podporo razvoju novih spletnih storitev, ki zajemajo večji del svetovnega repertoarja in služijo večini evropskih potrošnikov, mora okvir omogočiti razvoj evropskih „posrednikov pravic“, ki bodo lahko licencirali in upravljali svetovni glasbeni repertoar na večozemeljski ravni ter obenem tudi zagotavljali razvoj kulturne različnosti Evrope. Za ta namen je treba vzpostaviti izvršljivo evropsko upravno ureditev na področju pravic, ki omogoča čezmejno licenciranje. Čezmejno upravljanje avtorskih pravic za spletne storitve zahteva visoko raven tehnične usposobljenosti, infrastrukture in elektronskega mreženja. Na voljo morajo biti sredstva za zagotovitev, da vsi gospodarski subjekti izpolnjujejo visoko raven storitvenih standardov za imetnike pravic in uporabnike ter da se konkurenca ne izkrivlja.

Še en pristop za bolj daljnosežno prenovo avtorskih pravic na evropski ravni bi lahko bila priprava evropskega kodeksa o avtorskih pravicah. To bi lahko vključevalo celovito prenovo sedanjih direktiv EU o avtorskih pravicah za uskladitev in utrditev pravic, ki jih zagotavljajo avtorske in z njimi povezane pravice na ravni EU. S tem bi bila tudi zagotovljena priložnost, da se preuči, ali je treba sedanje izjeme in omejitve avtorskih pravic, ki jih določa Direktiva 2001/29/ES²¹, posodobiti in uskladiti na ravni EU. Kodeks bi torej lahko bil v pomoč pri pojasnitvi razmerja med različnimi izključnimi pravicami imetnikov pravic in področja uporabe za izjeme in omejitve navedenih pravic.

Komisija bo preučila tudi izvedljivost uvedbe izbirnega „enotnega“ naslova avtorskih pravic na podlagi člena 118 PDEU in njegov potencialni učinek na enotni trg, imetnike pravic in potrošnike.

Ta vprašanja je treba še naprej preučevati in analizirati. Komisija bo ta vprašanja preučila med drugim v okviru dialoga z zainteresiranimi stranmi, ki ga določa Evropska digitalna agenda, in leta 2012 poročala zlasti o tem, ali je treba Direktivo 2001/29/ES posodobiti.

3.3.2. *Upravljanje tehnologije in podatkovnih baz*

Razširjenost interneta ustvarja potrebo po izboljšanju praks kolektivnega licenciranja. Tehnologija je lahko bogat vir pragmatičnih rešitev, da se licenciranje avtorskih pravic prilagodi internetu in podpre razdelitev kolektivnega upravljanja tokov prihodkov. Na podlagi

---

²⁰ Vodilni ponudnik storitev EMusic je prisoten v 27 državah članicah in ima katalog, ki obsega 10 milijonov posnetkov. iTunes je prisoten v 15 državah članicah; 7digital in Vodafone 12 državah članicah. Nokia (OviMusic) v 11 Member States; YouTube v 10 državah članicah; LastFM pa je prisoten v 9 državah članicah: <http://www.pro-music.org/Content/GetMusicOnline/stores-europe.php>.

²¹ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi, UL L 167, 22.6.2001, str. 10.

tega bo Komisija podpirala ukrepe za preprostejši in učinkovit dostop do del, ki so avtorsko zaščitena, s pomočjo inovativnega licenciranja tehnologij, certificiranja infrastrukture za licenciranje, identifikacije ter izmenjave podatkov o dejanski uporabi in elektronskem upravljanju podatkov. To bo spodbujalo in podpiralo projekte, ki jih bodo izvajale različne zainteresirane strani, da se razvije avtomatizirana in integrirana infrastruktura za upravljanje pravic²². Interoperabilne spletne podatkovne baze morajo biti v pomoč pri ugotavljanju pravih imetnikov in spodbujanju razvoja infrastruktur za licenciranje. Na primer, zbiranje in dostopnost natančnih informacij o lastništvu pravic glasbenih avtorjev v eni veljavni podatkovni bazi je ključ do omogočanja učinkovitega čezmejnega licenciranja in razdelitve honorarjev med ustrezne imetnike pravic na skladen način po vsej Evropi, olajšalo pa bo tudi licenciranje evropskega repertoarja v svetu in s tem povezano razdelitev honorarjev med evropske avtorje. Ti podatki morajo biti javno dostopni in morajo uporabnikom zagotoviti pregledne informacije ter s tem olajšati licenciranje.

3.3.3. *Vsebine, ki jih ustvarjajo uporabniki*

Ob upoštevanju hitrega razvoja socialnega mreženja in spletišč socialnih medijev, ki so odvisni od ustvarjanja in nalaganja spletnih vsebin s strani končnih uporabnikov (blogi, podkasti, objave, vikiji, prepletene storitve, izmenjava datotek in videoposnetkov), bo posebna pozornost posvečena možnim pristopom obravnave tako imenovanih vsebin, ki jih ustvarjajo uporabniki²³. Komisija v skladu s svojim splošnim pristopom zagovarja odgovorno uporabo ob zagotavljanju, da so uporabnikom na voljo vse prednosti novih interaktivnih spletnih storitev.

Vse bolj se ugotavlja, da je treba najti rešitve za olajšanje končnim uporabnikom, da po ugodni ceni v svojih delih uporabljajo vsebine tretjih oseb, ki so avtorsko zaščitene. Uporabnikom, ki v svoje stvaritve, objavljene na internetu, vključijo avtorsko zaščitene vsebine, mora biti na voljo preprost in učinkovit sistem dovoljenj. To zlasti velja v primeru „amaterskih“ uporabnikov, ki ustvarjajo za nekomercialne namene, pa se vendar soočajo s postopki zaradi kršitve, če naložijo vsebine brez ustreznega soglasja imetnikov pravic. Prišel je čas, ko je treba graditi na zmožnosti avtorskih pravic, da na odgovoren način delujejo kot posrednik med imetniki pravic in uporabniki vsebin. Komisija bo še naprej preučevala to vprašanje, vključno s pomočjo stikov z vsemi zainteresiranimi stranmi, zlasti v okviru zgoraj omenjenega dialoga z zainteresiranimi stranmi, z namenom, da se najde ustrezno razmerje med pravicami ustvarjalcev vsebin in potrebo po upoštevanju novih oblik izražanja.

3.3.4. *Dajatve za zasebno kopiranje*

Za pravilno delovanje notranjega trga je treba tudi uskladiti dajatve za zasebno kopiranje s prostim pretokom blaga, da se omogoči nemoteno čezmejno trgovanje z blagom, za katerega uporabljajo dajatve za zasebno kopiranje²⁴. Podvojila se bodo prizadevanja, da se pripravi

---

²² Primeri teh pobud vključujejo razvoj podatkovne baze za globalni repertoar in protokol za dostop do avtomatiziranih vsebin. Komisija že podpira Dostopne registre informacij o pravicah in osirotelih del (ARROW – *Accessible Registries of Rights information and Orphan works*), da se ugotovijo pravi imetniki in razjasni status pravic do nekega dela, npr. osirotela dela ali netržna dela.

²³ Vprašanje je bilo obravnavano v Zeleni knjigi Komisije o avtorskih pravicah v gospodarstvu znanja in poznejšem enako naslovljenem sporočilu (COM(2008) 466 in COM(2009) 532). Sklenjeno je bilo, da je treba to temo še naprej preučevati.

²⁴ Dajatve so plačila, ki jih je v nekaterih državah članicah, ki so uvedle obvezne izjeme za zasebno kopiranje, treba plačevati za snemalno opremo in prazne snemalne medije. Po podatkih centra Econlaw (2007) je bilo leta 2006 v Evropski uniji zbranih 453 milijonov EUR dajatev za zasebno kopiranje za elektronske storitve in nosilce.

sporazum med zainteresiranimi stranmi, ki gradi na rezultatih predloga memoranduma o soglasju, pri katerem je leta 2009 Komisija imela vlogo posrednika. Leta 2011 bo imenovan posrednik na visoki ravni, katerega naloge bodo preučiti možne pristope za uskladitev metodologije za naložitev dajatev, izboljšati upravljanje dajatev, zlasti vrst opreme, za katere se dajatve uporabljajo, določiti tarifne stopnje in vzpostaviti interoperabilnost različnih nacionalnih sistemov v luči čezmejnega učinka, ki ga ima na notranji trg neuskkljen sistem dajatev. Skupna prizadevanja vseh strani, da se razrešijo odprta vprašanja, morajo do leta 2012 pripraviti podlago za celovit zakonodajni ukrep na ravni EU.

3.3.5. *Dostop do kulturne dediščine Evrope in podpora pluralnosti medijev*

Podpora ohranjanju in razširjanju bogate kulturne in intelektualne dediščine Evrope ter spodbujanje ustanavljanja evropskih digitalnih knjižnic sta ključnega pomena za razvoj gospodarstva znanja. Za spodbujanje nemotene izmenjave znanja in kulture, ki akademskim ustanovam, podjetjem, raziskovalcem in posameznikom omogoča legalno uporabo avtorsko zaščitene vsebin ob zagotavljanju kompenzacije avtorjem, založnikom in drugim ustvarjalcem za uporabo njihovih del, so potrebne inovativne rešitve za licenciranje. Leta 2011 Komisija namerava uporabiti dvojni pristop k spodbujanju digitalizacije in zagotavljanja dostopa do zbirk evropskih kulturnih ustanov (knjižnic, muzejev in arhivov). Ena veja pristopa je spodbujanje sistemov kolektivnega licenciranja za dela, ki so še vedno avtorsko zaščitena, a niso več na voljo v prodaji (dela „zunaj prodaje“). Druga veja je evropski zakonodajni okvir za opredelitev in zagotovitev dostopa do „osirotelih del“²⁵. Uspešnost teh dveh pobud bo spodbudila tudi razvoj zbirke Europeana²⁶ kot spletne platforme, preko katere lahko državljani dostopajo do raznovrstne in bogate kulturne dediščine Evrope.

Komisija se zavezuje tudi k nadaljnjim skupnim prizadevanjem z državami članicami pri razvoju izvedljivih rešitev za „lakoto po knjigah“, s katero se soočajo milijoni slepih in slabovidnih. Zdaj je le zelo majhen delež publikacij na voljo v dostopnih formatih, kot so Braillova pisava, velik tisk ali zvočni zapis. Komisija je nedavno posredovala pri memorandumu o soglasju²⁷ (ki je bil podpisan septembra 2010) o omogočanju čezmejne izmenjave del v posebnih formatih in zagotavljanju dostopa do njih za slepe in slabovidne. Memorandum o soglasju vzpostavlja sistem „zanesljivih posrednikov“, katerih naloga je spletno zagotavljanje materialov v posebnih formatih čez državne meje. Komisija bo še naprej sodelovala z zainteresiranimi stranmi pri vzpostavljanju mreže zanesljivih posrednikov v vsaki posamezni državi članici. S tem bo omogočeno nemoteno zagotavljanje materialov v posebnih formatih v varnem okolju po vsej EU. Sistem, ki ga vzpostavlja memorandum o soglasju se bo vsako leto pregledoval, da se ugotovi, ali se čezmejna izmenjava materialov v posebnih formatih dejansko povečuje ali je treba sprejeti dodatne ukrepe.

Novinarji so avtorji, njihovo delo pa ni pomembno le zato, ker poročajo, komentirajo in interpretirajo svet, v katerem živimo, temveč tudi zato, ker je svoboda tiska živ primer pluralne in demokratične družbe Evrope. Varstvo avtorskih pravic za novinarje in zagotavljanje, da ohranijo besedo pri tem, kako se njihova dela uporabljajo, sta zato osrednjega pomena pri ohranjanju neodvisnega, visokokakovostnega in strokovnega novinarstva. Založniki igrajo pomembno vlogo pri razširjanju del pisateljev, novinarjev,

---

²⁵ Dela zunaj prodaje so od „osirotelih del“ drugačna v tem, da so njihovi avtorji in založniki znani, vendar knjiga ni na voljo v tradicionalni prodaji ali preko novih elektronskih poti. Osirota dela so dela, katerih avtor ni znan ali ga ni mogoče najti, tudi če je znan.

²⁶ <http://www.europeana.eu/portal/>.

²⁷ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/copyright-infso/copyright-infso_en.htm#otherdocs.

raziskovalcev, znanstvenikov, fotografov in drugih ustvarjalcev. Zato je pomembno varovati pravice, ki jih imajo novinarji in založniki v zvezi z uporabo svojih del na internetu, zlasti zaradi storitev združevanja novinarskih prispevkov. Komisija bo ta vprašanja še naprej preučevala v luči pravnih in tehničnih novosti.

Odpri dostop kot način zagotavljanja kar najboljše razširjanja rezultatov raziskav je razmeroma nov pojav. Obstajajo različni načini za zagotavljanje odprtega dostopa, zlasti objave z odprtim dostopom (na primer v časopisih z odprtim dostopom) in samoarhiviranje s strani avtorjev v institucionalnih ali tematskih arhivih. Potencial odprtega dostopa za izboljšanje dostopa do znanja je priznan že v širokih znanstvenih krogih in se še naprej preučuje²⁸.

3.3.6. *Pravice izvajalcev*

Komisija se zavezuje k zagotavljanju, da se nagradijo vse oblike ustvarjalnosti. V dobi razvoja na podlagi multimedijskih formatov se pogosto dogaja, da se ustvarjalcem, tudi poklicnim, njihov ustvarjalni prispevek k umetniškemu delu ustrezno ne prizna in zanj niso ustrezno nagradjeni. En način za vzpostavitev pravičnega in enakopravnega položaja med ustvarjalci je, da se varstvo izvajalcev na področju glasbe bolje uskladi z varstvom avtorjev. Komisija je podala tak predlog²⁹ in pričakuje, da bo ta najbližji prihodnosti sprejet. Prednosti tega zgodnjega prispevka kot dela splošne politike Komisije na področju avtorskih pravic bodo razširjene tudi na producente, katerih večji tokovi prihodkov, zlasti s pomočjo interneta, bodo podprli nov talent in producente spodbudili k naložbam v nove glasbene projekte.

3.3.7. *Avdiovizualna dela*

Ustvarjanje ustreznih razmer za uspešne, lažje in tehnološko nevtralne rešitve za čezmejno in vseevropsko licenciranje v avdiovizualnem sektorju bodo ustvarjalcem vsebin pomagale pri izboljševanju dostopnosti vsebine v korist evropskih državljanov. Komisija bo leta 2011 začela posvetovanje o spletnem objavljanju avdiovizualnih del in bo o tem poročala leta 2012. Posvetovanje bo obravnavalo vprašanja avtorskih pravic, storitev video na zahtevo, njihovo vključitev v medijsko kronologijo, čezmejno licenciranje storitev radijskega in televizijskega oddajanja, učinkovitost licenciranja in vidik promocije evropskih del. Zelena knjiga na področju avdiovizualnih vprašanj bo obravnavala tudi status avdiovizualnih avtorjev in njihovo sodelovanje v okviru koristi spletnih tokov prihodkov.

3.3.8. *Sledna pravica v korist umetnikov*

Oktobra 2011 bo Komisija poročala o izvajanju in učinkih Direktive o sledni pravici³⁰. Trenutno vodi javno posvetovanje o obravnavi vrste vprašanj v zvezi z izvajanjem Direktive, vključno z: vplivom Direktive na notranji trg, na konkurenčnost trga EU za moderno in

---

²⁸ Evropska digitalna agenda (str. 23) navaja, da je treba dejavnosti prenašanja znanja učinkovito upravljati ter jih podpirati z ustreznimi finančnimi instrumenti, raziskave, financirane z javnimi sredstvi pa je treba splošno razširjati z objavljanjem prosto dostopnih znanstvenih podatkov in člankov. V sporočilu o Uniji inovacij Komisija navaja, da bo spodbujala odprt dostop do rezultatov javno financiranih raziskav in da bo njen cilj odprt dostop do objav splošno pravilo za projekte, ki jih financira EU v okviru okvirnih programov za raziskave (zaveza št. 20).

²⁹ COM(2008) 464 konč.

³⁰ Direktiva 2001/84/ES z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela, UL L 272, 13.10.2001, str. 32.

sodobno umetnost, na učinek uvedbe sledne pravice v tistih državah članicah, ki pred začetkom veljavnosti Direktive na podlagi nacionalnega prava niso uporabljali sledne pravice³¹, in na spodbujanje umetniške ustvarjalnosti.

3.4. Dodatno varstvo neopredmetenih sredstev

Sedanjo zakonodajo EU o varstvu pravic intelektualne lastnine dopolnjujejo nacionalni predpisi o nekaterih praksah „konkurence na robu zakona“, ki pogosto mejijo na varovanje pravic industrijske lastnine ter drugih področij prava.

3.4.1. Poslovna skrivnost in piratske kopije

En primer je varovanje poslovne skrivnosti³². Poslovne skrivnosti so dragocena neopredmetena sredstva podjetja. Sem spadajo tehnologija, poslovne ali marketinške strategije, zbiranje podatkov (npr. seznam kupcev) ali receptura. Pravni sistemi držav članic in stopnja varstva, zagotovljenega na ravni EU, se močno razlikujejo.

Številne države članice imajo posebne določbe civilnega prava o poslovni skrivnosti: Bolgarija, Češka republika, Danska, Estonija, Nemčija, Italija, Litva, Poljska, Portugalska, Slovaška, Slovenija, Španija in Švedska. Nekatere od teh imajo še dodatne določbe o kazenskih sankcijah. Kljub vsemu pa številne države članice nimajo posebnih določb civilnega prava o poslovni skrivnosti: Belgija, Ciper, Združeno Kraljestvo, Irska, Finska, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Romunija in Francija (čeprav francoski zakonik o intelektualnih pravicah ureja nekatere vidike). Poslovna skrivnost se kljub temu lahko vsaj delno zaščiti z drugimi sredstvi, kot so splošna prepoved nelojalne konkurence, odškodninsko, pogodbeno, delovno in kazensko pravo.

Pomembnejše razlike v nacionalnem pravu glede narave in področja uporabe poslovne skrivnosti, kot tudi glede razpoložljivih pravnih sredstev in drugih ustreznih sredstev, se neizogibno kažejo v različnih stopnjah varstva. Posledično so glede na namestitvev nekatera podjetja pred drugimi v prednosti pri spopadanju z izzivi, ki izhajajo iz informacijske ekonomije. V zadnjih letih je poslovna skrivnost postala vedno bolj ranljiva za zunanje napade vohunov³³, predvsem zaradi okrepljene izmenjave podatkov ter uporabe interneta, poleg tega pa je čedalje bolj prisotna tudi notranja nevarnost: po podatkih študije zasebnega sektorja je na primer kraja občutljivih informacij s strani uslužbencev desetkrat dražja od naključne izgube glede na posamezne primere³⁴. V drugačnih okoliščinah pa je možno sklicevanje na poslovno skrivnost za preprečevanje, da bi ključne informacije spodbudile inovacijo in tehnični razvoj konkurence. Komisija se mora, glede na zapletenost vprašanja in

---

³¹ Za nekatere države članice velja izjema glede uporabe sledne pravice za dela preminulih umetnikov, ki poteče 1. januarja 2012. Trgovanje z deli, za katera se uporablja dedna sledna pravica, je štirikrat bolj obsežno kot trgovanje z deli živečih umetnikov. V teh okoliščinah bo poročilo Komisije temeljilo na predvidevanjih.

³² Poslovna skrivnost se nanaša na znanje, ki še ni bilo registrirano kot pravica industrijske lastnine, vendar je ali mogoče bo pomembno za lastnika, javnosti navadno še ni širše znano ali takoj preverljivo in za katero se je lastnik zelo potrudil, da je ostalo skrivno.

³³ Glej npr. *Bundesministerium des Innern*, *Verfassungsschutzbericht 2009*, na voljo na naslovu http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/2010/vsb2009.pdf?__blob=publicationFile.

³⁴ Forrester Consulting (študijo je izvedla za RSA in Microsoft), *The Value of Corporate Secrets: How Compliance and Collaboration Affect Enterprise Perceptions of Risk*, marec 2010, na voljo na naslovu http://www.rsa.com/go/press/RSATheSecurityDivisionofEMCNewsRelease_4510.html.

njegovih različnih vplivih, še pred zavzemanjem stališča o možnih smereh razvoja, poglobiti ter zbrati izčrpne dokaze.

Drugo interesno območje je zaščita proti tako imenovanimi „piratskimi kopijami“ ali „dvojniki“³⁵. Piratske kopije so oblikovane tako, da so podobne izvornemu proizvodu znamke zelo znanega proizvajalca, medtem ko ohranijo nekaj razlik, da ne morejo biti štete za ponaredek. To lahko zavede kupca, ki ni dovolj pozoren pri nakupu ali ki znamke ne pozna dovolj, da bi opazil razliko.

Ta pojav države članice rešujejo na različne načine ter zagotavljajo različne stopnje zaščite. Nekatere države članice imajo torej posebne določbe o piratskih kopijah v okviru prava nelojalne konkurence (Avstrija, Nemčija, Češka republika, Španija), v drugih je piratsko kopiranje zajeto v vseobsegajoči klavzuli ali splošni določbi prepovedi nelojalne konkurence (Belgija, Danska, Finska). Zakonodaja drugih držav članic ne zajema nikakršnih določb o nelojalni konkurenci, ki se nanaša na piratske kopije in se taki primeri obravnavajo v okviru civilnopravnega zakonika, in sicer s posebnimi določbami (Italija) ali z določbami, ki se uporabljajo za odškodnine (Francija, Nizozemska). In nazadnje, v Združenem kraljestvu nimajo zakona o nelojalni konkurenci kot tudi ne posebnih določb o piratskih kopijah. Uporablja se odškodninski zahtevek zaradi ponarejanja. Zaradi tega je učinkovitost varstva dokaj različna.

Komisija si je zadala cilj, da bo ugotovila kakšne so gospodarske posledice sedanje razdrobljenosti pravnega okvira, s ciljem zaščite poslovne skrivnosti in zaščite pred drugimi praksam „konkurence na robu zakona“, kot so piratske kopije. To bo obsegalo obširno zunanjo študijo ter posvetovanje z zainteresiranimi stranmi za preverjanje sedanjih gospodarskih in družbenih vplivov takih praks. Ocenjena bo tudi gospodarska korist, ki bi izhajala iz obravnave teh področij na ravni EU.

3.4.2. Nekmetijska geografska označba

Geografska označba je instrument za zaščito povezave med kakovostjo proizvoda in njegovim geografskim poreklom. To omogoča nišno trženje, razvoj znamke in trženje na podlagi dobrega imena.

Kljub temu pa imajo države članice za zaščito nekmetijskih proizvodov različne pravne sisteme (na primer prek konkurenčnega prava ali prava za zaščito potrošnikov, ali prek skupnih ali certifikacijskih oznak) in samo tretjina držav je razvila posebno pravno podlago, ki označuje geografsko označbo za posebno vrsto pravic intelektualne lastnine. Taka razdrobljenost pravnega okvira, ki zagotavlja zaščito geografske označbe nekmetijskim proizvodom, ima lahko negativne posledice za delovanje notranjega trga. Poleg tega je zaščita geografske označbe nekmetijskih proizvodov tudi pomembno vprašanje dvostranskih in večstranskih trgovinskih dogovorov s tretjimi državami.

Komisija bo kmalu začela s študijo o izvedljivosti glede geografske označbe za nekmetijske in neživilske proizvode, v katero bo vključila vsa področja prava na to temo. Študija bo predvsem zagotovila pregled sedanjega pravnega okvira v državah članicah, poglobljeno oceno potreb zainteresiranih strank in morebitnih gospodarskih posledic zaščite za nekmetijske geografske označbe. Na podlagi rezultatov te študije, naknadnega razmisleka in zbiranjem izčrpnih dokazov se bo Komisija odločila o ustrezni poti naprej.

---

³⁵ V nekaterih sodnih praksah je govorit o „izvirniku podobnih kopijah“.

3.5. Okrepljeni boj proti ponarejanju in piratstvu³⁶

Včasih je ustvarjanje proizvodov in storitev na podlagi pravic intelektualne lastnine težavno in drago, vendar je njihovo kopiranje in razmnoževanje poceni. Organizirane in obsežne kršitve pravic intelektualne lastnine so postale globalni pojav in s tem globalna težava. Študija OECD iz leta 2009 ocenjuje, da se je mednarodna trgovina s ponarejenim blagom povečala iz nekaj več kot 100 milijard USD leta 2000 na 250 milijard USD leta 2007³⁷. Po podatkih OECD je ta znesek večji od nacionalnega BDP približno 150 gospodarstev. Podatki, ki jih je Komisija objavila glede nacionalnih carinskih dejavnosti, kažejo na to, da se je število zabeleženih primerov blaga, za katerega se sumi kršitev pravic intelektualne lastnine, s 26 704 leta 2005 povečalo na 43 572 leta 2009, kar pomeni 60-odstotno povečanje v petih letih³⁸.

Kršitelji pravic intelektualne lastnine prikrajšajo ustvarjalce iz EU za primerno plačilo, ustvarjajo prepreke za inovacije, škodijo konkurenčnosti, uničujejo delovna mesta, pustošijo javno blagajno in mogoče ogrožajo zdravje in varnost državljanov EU. Študija centra za ekonomsko in podjetniško raziskovanje (CEBR) poudarja, da se BDP EU zaradi zgub, ki so posledica ponarejanja in piratstva, lahko zmanjša za 8 milijard EUR letno³⁹. Ponarejanje ustvarja tudi velike zaslužke skupinam organiziranega kriminala in izkrivlja notranji trg s spodbujanjem nezakonitih praks v podjetništvu⁴⁰.

EU se je tega lotila z ukrepi civilnega prava, ki omogočajo imetnikom pravic, da uveljavljajo pravice intelektualne lastnine⁴¹ z uredbo o carini EU št. 1383/2003⁴², ki dovoljuje, da se blago, pri katerem obstaja sum kršitve pravice intelektualne lastnine, zadrži na zunanji meji EU. Leta 2009 pa je odprla tudi Evropski opazovalni urad za ponarejanje in piratstvo⁴³. Glavni cilj opazovalnega urada je zbiranje in sporočanje podatkov o gospodarskih in družbenih posledicah ponarejanja in piratstva ter vzpostavitev platforme za predstavnike nacionalnih organov in zainteresiranih strani za izmenjavo zamisli in strokovnega znanja o najboljših praksah.

Uspeh prvih treh ukrepov kaže, da je EU na pravi poti. Začetno delo opazovalnega urada je sprožil pozitivne odzive s strani Evropskega parlamenta, držav članic in zainteresiranih strani iz zasebnega sektorja. Kljub temu pa ti odzivi kažejo tudi, da je sedanje delo treba razširiti.

³⁶ Termin „ponarejanje in piratstvo“ bi moral veljati za dejanja, ki zadevajo kršitve vseh pravic intelektualne lastnine, kakor je to zapisano v Izjavi Komisije o členu 2 Direktive 2004/48/ES, UL L 94, 13.4.2005, str. 37.

³⁷ OECD, Obseg ponarejanja in piratstva fizičnih izdelkov – posodobitev iz novembra 2009 (*Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products*), http://www.oecd.org/document/23/0,3343,en_2649_34173_44088983_1_1_1_1,00.html.

³⁸ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/index_en.htm.

³⁹ CEBR (2000), *The Impact of Counterfeiting on four main sectors in the European Union*, Centre for Economic and Business Research, London.

⁴⁰ Glej npr. Europol, *OCTA 2011 - EU Organised Crime Threat Assessment*, [http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_\(OCTA\)/OCTA_2011.pdf](http://www.europol.europa.eu/publications/European_Organised_Crime_Threat_Assessment_(OCTA)/OCTA_2011.pdf).

⁴¹ Direktiva 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, UL L 157, 30.4.2004, str. 16.

⁴² Uredba Sveta (ES) št. 1383/2003 z dne 22. julija 2003 o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da krši določene pravice intelektualne lastnine, in o ukrepih, ki jih je treba sprejeti zoper blago, glede katerega je ugotovljeno, da je kršilo take pravice, UL L 196, 2.8.2003, str. 7.

⁴³ Glej Sporočilo o krepitvi uveljavljanja pravic intelektualne lastnine na notranjem trgu z dne 11. septembra 2009, COM(2009) 467.

Poleg tega poročilo Komisije o uporabi Direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, ki je bilo objavljeno decembra 2010⁴⁴ potrjuje potrebo po okrepitvi sedanjega zakonodajnega okvira za izvrševanje ter po njegovi dopolnitvi s prostovoljnimi dogovori med zainteresiranimi stranmi. Nazadnje pa je pregled Uredbe o carini EU, ki vključuje javno posvetovanje iz leta 2010, potrdil potrebo o spremembi zakonodaje, da bi omogočili širitev področja uporabe za carinski nadzor ter pojasnitev nekaterih postopkov za zaščito interesov zakonitih trgovcev.

3.5.1. Ozaveščenost javnosti

Potrošniki se ne zavedajo vedno vrednosti pravic intelektualne lastnine ter negativnih gospodarskih in družbenih posledic ponarejanja in piratstva ter morebitnih nevarnosti, ki so povezane s ponaredek⁴⁵. Boljše obveščanje javnosti je torej pomemben dejavnik za uspešno politiko intelektualne lastnine. Poleg tega je Evropski parlament pozval Komisijo, države članice in druge zainteresirane strani, da povečajo ozaveščenost potrošnikov, predvsem med mladimi, in jim omogoči razumevanje intelektualne lastnine⁴⁶.

Zato bo Komisija v tesnem sodelovanju z Evropskim parlamentom in zainteresiranimi stranmi ukrepala za spodbujanje primernih kampanj ozaveščanja javnosti. Pričakuje se, da bo Evropski opazovalni urad za ponarejanje in piratstvo prispeval k doseganju tega cilja.

3.5.2. Trajnostna struktura Evropskega opazovalnega urada za ponarejanje in piratstvo ter nove naloge

Za doseganje ciljev so potrebni trdni dokazi glede obsega težave, izboljšano poznavanje izvora ponarejenega in piratskega blaga, distribucijskih kanalov ter udeležencev. Zaradi hitrih sprememb trendov, predvsem v spletnem okolju, morajo zainteresirane strani in javne uprave tesneje sodelovati.

Komisija zato predlaga, da se naloge, ki so trenutno dodeljene Evropskemu opazovalnemu uradu za ponarejanje in piratstvo, razširijo. V prihodnosti bi morale vključevati tudi ustvarjanje in organizacijo kampanj ozaveščanja javnosti, zagotavljanja ustreznih izobraževalnih ukrepov za organe pregona, izvajanja raziskav o inovativnih sistemih uveljavljanja pravic in odkrivanja kršitev, ki bi na eni strani dovoljevali zakonitim ponudbam karseda veliko inovativnost in privlačnost, na drugi strani pa bi omogočili učinkovito ukrepanje proti ponarejanju in piratstvu (npr. sistem sledljivosti), ter koordinacijo mednarodnega sodelovanja za izboljšanje usposobljenosti z mednarodnimi organizacijami in tretjimi državami. Zato bo opazovalni urad potreboval bolj trajnostno strukturo v smislu strokovnega znanja, virov in tehnične opreme. Naloge opazovalnega urada bi torej morale biti poverjene Uradu za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT), ki bi v povezavi s temi nalogami prejel pooblastilo za pokrivanje vseh vrst pravic intelektualne lastnine.

---

⁴⁴ COM (2010) 779, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/directives_en.htm.

⁴⁵ Študija Eurobarometra 2009, ki jo je izvedel GD MARKT (na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/public_opinion/), kaže, da samo od 55% (LT in DK) do 84% (FR) potrošnikov ve, da obstajajo predpisi EU o ponarejanju in piratstvu. Na tem področju je ozaveščenost veliko nižja kot pri drugih področjih politike. Poleg tega študija kaže, da je eden od petih državljanov EU vsaj enkrat nenamerno kupil ponarejen izdelek.

⁴⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 22. septembra 2010, 2009/2178(INI).

Enako bo UUNT izboljšal tudi vsakodnevno sodelovanje med organi pregona in sodelovanje z zasebnimi zainteresiranimi stranmi, med drugim z vzpostavljanjem novega sistema izmenjave elektronskih podatkov ter sistema zgodnjega obveščanja o ponorejenih in piratskih proizvodih. Zunanja študija, ki jo je Komisija objavila leta 2010⁴⁷, vsebuje popis sedanjih sistemov IT, ki bi lahko služili za vzpostavitev takega omrežja. Ta študija bo podlaga za dodatna posvetovanja in oceno za opredelitev stroškovno učinkovitih rešitev ter ustvarjanja sinergij s sedanjimi sistemi ter projektov v izvajanju, z namenom predstavitve koncepta za zadevno elektronsko omrežje do konca leta 2012. Omrežje bi delovalo popolnoma v skladu z zakonodajo EU o varstvu podatkov.

3.5.3. Pregled Direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine

Komisija namerava spomladi 2012 pregledati tudi Direktivo o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine 2004/48/ES. Nedavno objavljeno poročilo o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine⁴⁸ kaže, da je izziv prav v usklajevanju uveljavljanja pravic intelektualne lastnine v digitalnem okolju. Komisija bo opredelila načine vzpostavitve okvira, ki omogoča predvsem učinkovitejši boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine prek spleta. Vse spremembe bi morale biti usmerjene k reševanju kršitev pri viru in zato spodbujati sodelovanje posrednikov, kot so ponudniki spletnih storitev, hkrati pa bi morale biti skladne s cilji širših politik in brez vplivanja na interese končnih potrošnikov. Komisija bo zagotovila, da bodo take spremembe spoštovale vse temeljne pravice, ki jih priznava Listina EU o temeljnih pravicah, predvsem pravico do zasebnega življenja, svobode izražanja in obveščanja ter učinkovitega pravnega sredstva⁴⁹.

Hkrati pa bo Komisija, na podlagi memoranduma o soglasju, podpisanega med zainteresiranimi stranmi 4. maja 2011⁵⁰, nadaljevala z raziskovanjem, do kolikšne mere se lahko z uporabo prostovoljnih ukrepov, ki vključujejo zainteresirane strani, ki jih ta pojav najbolj prizadene (imetniki pravic, spletne platforme in potrošniki), zmanjša prodaja ponorejenega blaga predvsem prek spleta.

3.6. Mednarodna razsežnost pravic intelektualne lastnine

Povečanje mednarodne trgovine je poudarilo mednarodno razsežnost pravic intelektualne lastnine. Globalizacija ponuja Evropi neizmerne možnosti za izvoz in trgovanje s proizvodi, storitvami in znanjem z velikim deležem intelektualne lastnine s tretjimi državami. Istočasna porast kršitev pravic intelektualne lastnine ustvarja potrebo po osredotočanju na čvrsto globalno strategijo uveljavljanja, v skladu s temeljnimi pravicami.

Evropski parlament v Resoluciji⁵¹ priznava, da je „največji izziv za notranji trg boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine na zunanjih mejah EU in v tretjih državah“.

Takšno razmišljanje je bilo prisotno že, ko je Komisija pripravljala strategijo za leto 2004 glede zaščite in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine v tretjih državah⁵², ki je trenutno v

⁴⁷ Glej http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/documents_en.htm.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/directives_en.htm.

⁴⁹ Pravica do intelektualne lastnine je priznana kot temeljna pravica v členu 17(2) Listine.

⁵⁰ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders_dialogues_en.htm#Sale.

⁵¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2010-0340>.

⁵² UL C129 z dne 26.5.2005.

pregledu. Poleg tega se Komisija zavzema za zagotavljanje skladnosti politike EU o pravicah intelektualne lastnine s cilji razvojne politike⁵³.

3.6.1. Večstranske pobude, vključno s koordinacijo z mednarodnimi organizacijami

Komisija bo svoje cilje še naprej uresničevala, da bi okrepila spoštovanje standardov pravic intelektualne lastnine na mednarodni ravni prek okrepljenega učinkovitega sodelovanja in vključevanja v mednarodne forume s tretjimi državami, predvsem prek delovanja v okviru SOIL, STO in UPOV z namenom izboljšanja varstva in uresničevanja pravic intelektualne lastnine na svetovni ravni. To bo prispevalo k spodbujanju tehnoloških inovacij ter prenosa in širjenja tehnologije, k medsebojni koristi za proizvajalce in uporabnike tehnološkega znanja ter na način, ki bo prispeval k družbeni in gospodarski blaginji ter ravnovesju med pravicami in obveznostmi⁵⁴. Ukrepi EU in mednarodnih organizacij pogosto nimajo dovolj koordinacije in to ovira njihovo učinkovitost⁵⁵.

V okviru SOIL bo Komisija nadaljevala s podporo širše ratifikacije internetnih pogodb SOIL iz leta 1996 in njihovega ustreznega izvajanja v nacionalnih zakonih. To bo tudi spodbudilo prizadevanja za oblikovanje ustreznih orodij za oceno delovanja sistema zaščite avtorskih pravic. Podprlo bo sedanja prizadevanja boja proti globalnemu pojavu piratstva Tv signala in spletne retransmisije piratsko kopiranih oddajnih signalov. Komisija bo tudi podvojila lastna prizadevanja za vzpostavitev dogovora SOIL za čezmejno dobavo materialov v posebnih oblikah, ki bodo ustrezale potrebam oseb z bralnimi težavami v skladu s cilji konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. EU je junija 2010 SOIL predlagala oblikovanje skupnega priporočila o izboljšanju dostopa do del, ki so avtorsko zaščitena, za osebe z omejenim prepoznavanjem tiskane besede.

Na mednarodni ravni je pogodba o patentnem pravu že uskladila in poenostavila formalne postopke glede nacionalnih in regionalnih vlog za patente in patente. EU bo torej nadaljevala s podporo razprav v okviru SOIL glede usklajevanja materialnega patentnega prava. To bo okrepilo kakovost patentov in znižalo stroške v korist uporabnikov patentov po celem svetu.

EU bi morala biti pripravljena na ratifikacijo trgovinskega sporazuma za boj proti ponarejanju (ACTA)⁵⁶, ko bodo do konca leta 2011 sporazum podpisale pogodbenice. ACTA je popolnoma v skladu z zakonodajo EU in je pomemben korak k izboljšanju mednarodnega boja proti kršitvam pravic intelektualne lastnine, v sodelovanju z državami, ki imajo podobne težave in mnenja. Komisija bo svoj predlog za sklep EU o podpisu sporazuma predložila v naslednjih tednih.

---

⁵³ V skladu s členom 21 PEU in člena 208 PDEU.

⁵⁴ Člen 7 Sporazuma TRIPS iz leta 1994. Komisija polno podpira izvajanje in prizadevanja, dogovorjena v Istanbulu 13. maja 2011 z namenom zagotavljanja fleksibilnosti pri varovanju javnega zdravja, predvsem s spodbujanjem dostopa do zdravil za vse in spodbujanjem zagotavljanja pomoči državam v razvoju na tem področju, hkrati pa z zagotavljanjem, da je taka fleksibilnost uravnovešena z zakonitimi pravicami lastnikov pravic.

⁵⁵ Glej npr. Ugotovitve študije ADE, ki jo je naročil Generalni direktorat Evropske komisije za trgovino, *Evaluation of the Intellectual Property Rights Enforcement Strategy in Third Countries*, novembra 2010, http://trade.ec.europa.eu/doclib/cfm/doclib_section.cfm?sec=180&langId=en.

⁵⁶ ACTA (na voljo na naslovu <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/>) je oblikovan na podlagi Sporazuma TRIPS iz leta 1994 za izboljšanje globalnih standardov za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. Obravnava načine kako podjetja in posamezniki lahko uveljavljajo svoje pravice pred sodiščem, na meji in na spletu.

3.6.2. *Dvostranska pogajanja in sodelovanje pri varstvu intelektualne lastnine s tretjimi državami*

EU se bo o določbah pravic intelektualne lastnine v svojih sporazumih o prosti trgovini s tretjimi državami še nadalje pogajala. Pri pogajanju glede sporazumov o prosti trgovini bi morale klavzule o pravicah intelektualne lastnine karseda omogočati enako raven varstva pravic intelektualne lastnine, kakor obstaja v EU, ob upoštevanju razvojne stopnje zadevne države. Sodelovanje prek političnih in tehničnih dialogov je tudi del strategije EU o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine.

Vzpostaviti je treba tudi pravo ravnovesje med varstvom pravic intelektualne lastnine v tretjih državah in dostopom do znanja. Politika glede pravic intelektualne lastnine lahko torej podpira vključujočo in trajnostno rast, če je del splošne razvojne strategije, ki je namenjena spodbujanju poslovnega okolja, raziskavam po meri razvojnih potreb in zagotavljanju, da se upoštevajo zdravje, biotska raznovrstnost ali cilji prehranske varnosti. Dostopen prenos tehnologij, ki zadovoljuje osnovne potrebe prebivalstva, je odgovor za najmanj razvite države. Da bi bili taki prenosi možni morajo EU in države članice ponovno pregledati spodbude, ki so na voljo podjetjem ali institucijam za namene pospeševanja in spodbujanja inovacij in prenosa tehnologije v korist najmanj razvitih držav. Kot primer možnega delovanja je pilotno partnerstvo z imenom Globalni dostop v praksi, ki vključuje namene SOIL za pospeševanje najboljših praks izdajanja licenc intelektualne lastnine v korist najmanj razvitim državam, ne da bi pri tem ogrožali osnovne trgovske trge za imetnike intelektualne lastnine⁵⁷. Potrebne so nadaljnje razprave o tem, do kolikšne mere se lahko najmanj razvite države izvzamejo iz obveznosti Sporazuma TRIPS po letu 2013.

Države v razvoju in države v gospodarskem vzponu so še posebej ranljive za kršitve pravic intelektualne lastnine in včasih jih zapletena kriminalna omrežja uporabijo za postavitve baze za proizvodnjo in distribucijo. Ukrepi EU namenjeni izobraževanju in dejavnosti za izboljševanje sposobnosti so torej nujne za spodbujanje teh držav pri njihovem boju proti organiziranim kršitvam intelektualne lastnine. Take ukrepe bo podpiral Urad za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT) v okviru delovanja pri Evropskem opazovalnem uradu za ponarejanje in piratstvo ter z drugimi programi, ki jih upravlja Komisija. Sodelovanje na to temo se bo osredotočalo na tiste države, kjer se pričakuje največji vpliv na sposobnost uveljavljanja in stroškovno upravičenost.

3.6.3. *Okrepljena zaščita in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mejah EU*

Na mejah EU so carinski organi v prednosti za resnično učinkovito ukrepanje. Carinski akcijski načrt EU za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine v letih 2009 do 2012⁵⁸ ima med prednostnimi nalogami za Komisijo in države članice zapisano delovanje v smeri krepitve carinskega uveljavljanja pravic. Komisija zato predlaga novo uredbo, ki bi nadomestila Uredbo št. 1383/2003 z namenom krepitve uveljavljanja pravic ter poenostavitve postopkov. Pripravlja se COPIS, osrednja podatkovna baza EU, ki bo hranila vse zahteve podjetij za carinsko ukrepanje, ki so predvideni v navedeni uredbi. Nacionalni carinski organi in Komisija bi si morali skupno prizadevati za učinkovito okrepljeno varovanje pravic intelektualne lastnine. Komisija bo na primer ustanovila skupino strokovnjakov in omrežje

⁵⁷ Projekt globalnega dostopa v praksi (*Global Access In Action*), ki ga je razvil „Global Agenda Council on IP“ v okviru Svetovnega gospodarskega foruma in ki ga podpira SOIL ter drugi javni in zasebni partnerji, <http://globalaccessinaction.org>.

⁵⁸ Resolucija Sveta z dne 16. marca 2009, UL C 71, 25.3.2009, str. 1.

nacionalnih carinskih kontaktnih točk za preprečevanje uvoza blaga prodanega prek spleta, ki krši pravice intelektualne lastnine.

Poleg tega pa boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine na mejah pomeni tudi preprečevanje izvoza nezakonitega blaga v EU. Komisija in njene države članice se dejavno zavzemajo za carinsko sodelovanje z državami izvora in drugimi državami potrošnicami prek posebnih pobud, kot je akcijski načrt EU in Kitajske glede uveljavljanja pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov. Ta načrt je podlaga za zmanjšanje obsega kršitev pravic intelektualne lastnine v dvostranski trgovini med EU in Kitajsko.

4. SKLEPNA UGOTOVITEV

Vse oblike pravic intelektualne lastnine so temelji novega gospodarstva, temelječega na znanju. Večina vrednosti, tržne kapitalizacije in konkurenčne prednosti evropskih podjetij se bo v prihodnje merilo v njihovih neopredmetenih sredstvih. Intelektualna lastnina je kapital nove ekonomije. Boljša uporaba portfeljev intelektualne lastnine z uporabo licenc in tržnega izkoriščanja je bistvenega pomena za učinkovitost poslovnega modela.

Ne smemo podcenjevati potenciala digitalnega enotnega trga, kjer imajo lahko vsi izumitelji, ponudniki storitev in potrošniki korist ter uspevajo. Evropa mora nujno uporabiti vse razpoložljive človeške in tehnološke vire za vzpostavitev močnega in konkurenčnega spletnega trga za ustvarjalne prenose, ki omogočajo karseda odprto razširjanje digitalnega blaga in storitev v korist vseh.

Ta vseobsegajoča strategija pravic intelektualne lastnine obravnava to vprašanje. Uresničevanje zgoraj navedenega ambicioznega delovnega programa Komisije bo zahtevalo trajno raven sodelovanja Evropskega parlamenta, Sveta, Komisije in držav članic. Za popolno uresničevanje bogatih evropskih virov pravic intelektualne lastnine je potrebna zavezanost k uporabi vseh evropskih intelektualnih sredstev. Kot dokazujejo zgoraj navedene pobude, je potrebno vložiti več truda, da bi ta sredstva spremenili v resnično gonilo rasti in visokokakovostnih delovnih mest.

Izkušnje in hitre spremembe v tehnologiji ter družbi prinašajo nove izzive in prednostne naloge, zato se Komisija zavzema za pregled te strategije in sprejemanje ustreznih sklepov v tesnem sodelovanju z zainteresiranimi stranmi.

ANNEX: LIST OF FUTURE COMMISSION ACTIONS

Št.	Ukrep	Opis	Časovni okvir
1	Enotno patentno varstvo	Predlogi za Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta o (1) enotnem patentu EU in (2) ureditvi prevajanja.	Komisija je sprejela predloge o (1) in (2) dne 13. aprila 2011.
2	Instrument za valorizacijo pravic intelektualne lastnine	Obsežen pregled na podlagi sedanje študije o izvedljivosti in poročila Evropskemu svetu.	Poročilo je treba predložiti pred koncem leta 2011.
3	Spremembe Uredbe o blagovni znamki Skupnosti in Direktive o blagovnih znamkah	Cilj predlogov je vzpostavitev bolj smotrnega, učinkovitega in skladnega sistema blagovnih znamk EU.	Druga polovica leta 2011
4	Osirotela dela	Zakonodajni predlog za Uredbo o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del.	Prva polovica leta 2011
5	Večozemeljsko kolektivno upravljanje avtorskih pravic	Predlog pravnega instrumenta za vzpostavitev evropskega okvira za spletno licenciranje avtorskih pravic za vzpostavitev trdnega okvira za upravljanje avtorskih pravic na evropski ravni.	Druga polovica leta 2011
6	Avdiovizualna dela	Javno posvetovanje na podlagi zelene knjige na različne teme povezane s spletnim razširjanjem avdiovizualnih del.	Druga polovica leta 2011
7	Nadaljnji ukrepi na področju avtorskih pravic	Za poročanje po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi in oceno potreb po dodatnih ukrepih, ki bi državljanom EU, ponudnikom vsebin spletnih storitev in lastnikom pravic omogočili koriščenje celotnega potenciala na digitalnem notranjem trgu.	2012
8	Dajatve za zasebno kopiranje	Imenovanje posrednika na visoki ravni za posredovanje pri dogovoru zainteresiranih strani o dajatvah za zasebno kopiranje.	Druga polovica leta 2011

Št.	Ukrep	Opis	Časovni okvir
9	Vsebine, ki jih ustvarjajo uporabniki	Posvetovanje z zainteresiranimi stranmi.	Druga polovica leta 2012
10	Evropski zakonik o avtorskih pravicah	Ocena in razprava z zainteresiranimi stranmi ter končno poročilo.	2012 in pozneje
11	Pregled Direktive 2001/29/ES	Poročilo o uporabi Direktive 2001/29/ES v skladu s členom 12 navedene direktive.	2012
12	Evropski opazovalni urad za ponarejanje in piratstvo	Predlog Uredbe o pooblastitvi Urada za usklajevanje na notranjem trgu (UUNT) za določene naloge, ki so povezane z zaščito pravic intelektualne lastnine, vključno s sodelovanjem predstavnikov javnega in zasebnega sektorja v Evropskem opazovalnem uradu za ponarejanje in piratstvo.	Maj 2011
13	Dopolnilne pravice intelektualne lastnine	Študija za oceno gospodarskih in družbenih vplivov kršitev poslovnih skrivnosti in praks „konkurence na robu zakona“, kot so piratske kopije ter za oceno gospodarske koristi pristopa na ravni EU za to področje.	Konec leta 2012
14	Nekmetijska geografska označba	Študija o izvedljivosti za preučitev zaščite geografske označbe nekmetijskih proizvodov v vsej EU. Študija bo zagotovila pregled sedanjega pravnega okvira v državah članicah in poglobljeno oceno potreb zainteresiranih strank ter morebitnih gospodarskih posledic zaščite za nekmetijske geografske označbe.	Druga polovica leta 2012
15	Pregled Direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine	Pregled Direktive, namenjen vzpostavitvi okvira, ki bo omogočil predvsem večjo učinkovitost boja proti kršitvam pravic intelektualne lastnine prek spleta že pri viru.	Prva polovica leta 2012

Št.	Ukrep	Opis	Časovni okvir
16	Zamenjava Uredbe o carinskem ukrepanju zoper blago, glede katerega obstaja sum, da krši določene pravice intelektualne lastnine	Predlog nove Uredbe o carini za okrepljeno uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov ter ustvarjanje pogojev za učinkovite ukrepe z racionalizacijo postopkov.	Maj 2011
17	Prostovoljni ukrepi zainteresiranih strani usmerjeni v kršitve pravic intelektualne lastnine	Dogovor zainteresiranih strani (memorandum o soglasju) o prodaji ponarejenega blaga prek spleta ter o postopkih nadaljnjega ukrepanja.	Memorandum o soglasju, podpisan dne 4. maja 2011, ocena in pregled do sredine leta 2012.
18	Podatkovna baza EU COPIS	Razvoj podatkovne baze zagotavlja učinkovito upravljanje zahtev podjetij za carinsko ukrepanje in pridobivanje statističnih podatkov o carinskih zasegih.	Prva polovica leta 2012
19	Pregled strategije Komisije za leto 2004 glede zaščite in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine v tretjih državah	Predelana strategija za prilagajanje novejšim potrebam in razvoju, za zagotavljanje višjih standardov uveljavljanja pravic intelektualne lastnine v tretjih državah ter sodelovanje v okviru trgovinskih pogodb.	Konec leta 2011